

KORT VERSLAG VAN DE BIJeenKOMST VAN VERTEGENWOORDIGERS VAN DE ELF GROOTSTE
POLITIEVERBINDINGEN, GEHOUDEN OP 18 JUNI 1964, te 's-GRAVENHAGE

Aanwezig zijn de heren:

Van de politieverbindingen:

- Arnhem
- Amsterdam
- Nijmegen
- Amsterdam
- Groningen
- Arnhem
- Arnhem
- Enschede
- Utrecht
- Groningen
- Tilburg
- Eindhoven
- 's-Gravenhage
- Haarlem

Van de B.V.D.:

Mr. J.S. Sinninghe Damsté (Voorzitter),

Mr. SINNINGHE DAMSTÉ, de vergadering openend, deelt mede, dat een viertal heren kennis hebben gegeven van verhindering. Hij heet in het bijzonder welkom de Hoofdcommissaris van Gemeentepolitie te Utrecht, de heer ; alsmede de heren en , respectievelijk van de Gemeentepolitie te Groningen en Tilburg, die voor het eerst deze vergadering bijwonen.

Verwijzende naar het verslag van de vorige vergadering, deelt Mr. DAMSTÉ vervolgens mede, dat inmiddels een vergadering heeft plaats gehad met de Minister van Binnenlandse Zaken en het Verbond van Wetenschappelijke Onderzoekers. Daaraan werd deelgenomen door de Minister, Drs. KUIPERS, en Spreker enerzijds en anderzijds een delegatie van het VWO bestaande uit 7 bestuursleden en uiteraard de Commissie voor de BVD.

Deze vergadering, aldus Mr. DAMSTÉ, is naar wens verlopen. De BVD is er onbeschadigd uitgekomen. Het verweerschrift van de zijde van de BVD tegen het rapport, zal in het VWO-tijdschrift "Wetenschap en Samenleving" worden geplaatst. Ongetwijfeld zal het door het VWO van een naschrift worden voorzien.

Het vraagstuk door het VWO aangesneden, heeft algemene belangstelling gewekt. De antecedentenonderzoeken vormen niet zozeer een BVD-probleem, als wel een probleem dat het beleid inzake het overheids-personaal, ook dat van lagere overheidsorganen, raakt. Een interdepartementaal overleg terzake is gaande.

Ten aanzien van de uit te geven richtlijnen inzake de exploitatie van politieke gegevens, deelt Mr. DAMSTÉ mede, dat thans ook het fiat van de Minister van Justitie is afgekomen. De toezending zal t.z.t. plaatsvinden door de Minister van Binnenlandse Zaken en Justitie, resp. voor de Gemeentepolitie en de Rijkspolitie.

Hierna gaat Mr. DAMSTÉ over tot het onderwerp van bespreking in deze vergadering, nl. "Randverschijnselen van het rechts en links extremisme". Hiertoe verleent hij het woord aan de heer

De laatste jaren is het in het cursusjargon de gewoonte geworden om met het gebruik van de woorden "politiek extreme stromingen", die groepen aan te duiden, welke, gezien haar doelstellingen en activiteiten, als democratisch kunnen worden aangemerkt, maar toch wel op de rand van het politiek fatsoen balanceren.

De duidelijk revolutionaire, ondemocratische groepen worden aangeduid met de term uit het Koninklijke Besluit 8-8-1949, nl. "extremistische stromingen".

Ten aanzien van het rechts-extremisme, waarvan de activiteit gering is, bestaat, aldus de heer , de aanhang in hoofdzaak uit 2 categorieën, te weten:

1. ex-politieke delinquenten met een oorlogsverleden;
2. personen, veelal van jeugdige leeftijd, die bijna ziekelijk de huns inziens chaotische samenleving op dwingende wijze willen hervormen.

De figuren met een oorlogsverleden, zoals Paul van Tienen, Jan Hartman, etc. zijn inactief. Men kan deze categorie aantreffen in de volgende organisaties, nl. de HINAG (Hulp aan invalide oostfrontstrijders, nabestaanden, politieke gevangenen en anderen); het herdenkingscomité "Malente" (d.i. een begraafplaats in W.Duitsland); de initiatiefnemers van het z.g. LOIT-bulletin "Zoeklicht" (LOIT = Landelijke Organisatie van Invaliden Tochten).

De jongeren zijn gegroepeerd (geweest) in de opgeheven organisaties EJON (Europese Jongeren Orde op Nationale Grondslag); "Eurodivisie" en "Jong Europa".

Na een interne onenigheid heeft de groep "Jong Europa" zich afgescheiden van de Waalse groep en heet sedertdien "Europa front". Door publicaties rondom de jaarwisseling 63/64 in pers en radio is "Europa-front" uiteengevallen. Thans bestaat het nog uit enkele figuren, die gesteund door Belgische geestverwanten, hopen op een herleving.

Als een uiterst randverschijnsel, echter thans buiten de sfeer van het politiek extremisme, kan genoemd worden de "Boerenpartij". In het oprichtingsstadium bestonden nl. enkele relaties tussen de vooraanstaande figuren uit de Boerenpartij en enige politieke delinquenten. Zo was in 1959 op de kandidatenlijst voor de verkiezingen van de Tweede Kamer der Staten Generaal opgenomen de ex-politiek delinquent

De randverschijnselen van het links-extremisme, zo vervolgt de heer , vallen uiteen in twee soorten organisaties, nl.:

1. Kleine radicale groepen, welke zich in haar grondslagen baseren op of aan het Marxisme verwante politieke en sociale theorieën;
2. Een verzameling ultra-pacifistische, radicaal pacifistische, atoom-pacifistische en anti-militaristische groepjes, welke zich in politiek opzicht uiteen in de PSP en in agitatorische, demonstratieve zin in het "Comité 1961/64 voor de Vrede".

De eerste groep bestaat uit Anarchisten, Syndicalisten en Trotskisten. Deze laatste zijn verenigd in de Revolutionair Communistische Partij (R.C.P.), de Nederlandse Sectie van de IVE Internationale; alsmede Radicaal Socialisten, vnl. jeugdige personen, verenigd in "De Socialistische Jeugd Nederland".

"Het revolutionair onverstand" van deze jeugdigen komt vnl. tot uiting in protestcomité's als de Stichting "Nederland-Algerije", "El Djil-El Djadid", "Werkgroep Informatie Cuba" etc.

Veel figuren uit de radicaal-socialistische hoek maken ook deel uit van de hierna te noemen, onder punt 2 aangeduide categorie ultra-pacifistische en atoom-pacifistische groepjes.

Het pacifisme in 1964 is wat haar organisatievormen betreft gecompliceerd en verwarrend. De verontrusting en bezorgdheid over de gevaren van een atoomoorlog, welke in kringen van uiteenlopende levens- en wereldbeschouwing, alsmede in die van de wetenschap leven, zijn de oorzaak van het in leven zijn en blijven van vele kleine pacifistische groepen en het ontstaan van pacifistische uitingen van in wezen anders gerichte groepen.

Gezien de jaarlijks terugkerende Anti-atoombommarsen, moet de daarvoor verantwoordelijke organisatie "Het comité 1961/64 voor de Vrede" het eerst genoemd worden. Het doel is actie te voeren tegen de A-bom. In dit comité wordt samengewerkt door een groot aantal vredesgroepen, als b.v. de "Algemene Nederlandse Vredes Actie" (ANVA), "De Derde Weg", "Kerk en Vrede".

De "Ban de Bom"-groepen, bestaande uit jeugdige "Atoom-pacifisten", vallen organisatorisch niet onder "Het comité 1961/64 voor de Vrede"; wel bestaat er contact o.a. via

Zoals bekend werd op 4 april 1964 te Amsterdam door dit comité en de communistische Nederlandse Vredesraad een gemeenschappelijke protestmars gehouden. De samenwerking tussen deze groeperingen in de op 16 mei 1964 gehouden "Volkeltocht" was echter zeer minimaal. De deelname uit pacifistische kringen bestond voornamelijk uit jeugdige personen, o.a. deel uitmakende van de Pacifistisch Socialistische Jongerenwerkgroep.

Geheel los van eerderbesproken organisaties, bestaat nog het "Trainingscentrum voor Geestelijke Weerbaarheid en Geweldloze Actie". In "De Hoeve" te Laren vinden bijeenkomsten plaats, alwaar prominente personen uit pacifistische kringen voordrachten houden.

In politiek opzicht zijn vrijwel alle pacifistische stemmen in Nederland verenigd in de in 1957 opgerichte Pacifistisch Socialistische Partij (PSP). Dit betekent dat de PSP een gezelschap vormt van aanhangers van uiteenlopende levens- en wereldbeschouwing. Het partijleven is zwak, de interne organisatie en ook de administratie is onvoldoende. Het aantal leden bedraagt ongeveer 3500. Het aantal abonneés op het partij-orgaan "Bevrijding" is kleiner.

Op het demonstratieve congres van 9 mei 1964 te Amsterdam, gericht tegen de NAVO, waren, ondanks de verspreiding van 180.000 pamfletten, slechts ongeveer 500 aanhangers aanwezig.

De heer _____ besluit met te wijzen op de door de Dienst aan de politieverbindingen toegezonden circulaire nr. 666.952 d.d. 21 december 1962, waarin de belangstelling van de Dienst voor de PSP wordt gemotiveerd in verband met mogelijke infiltratiepogingen van communistische zijde. Dit laatste is ook thans nog actueel, gezien de reeds gememoreerde recente samenwerking tussen pacifisten en communisten, j.l. april.

Discussie

Op de vraag van de heer _____, hoe het gesteld is met de activiteiten van het Europafront, antwoordt de heer _____, dat in 1963 in België tussen de Vlaamse en Waalse aanhangers een splitsing is ontstaan. In Nederland zijn thans _____ en _____, de stimulators en staan in contact met de Vlaamse groep in Antwerpen. De geestelijke instelling van deze figuren is voorzichtig uitgedrukt abnormaal. Een voorbeeld geeft het in het weekblad "Panorama" opgenomen interview met één van de voormalige leiders van het Europafront t.w. _____, in het kader van een serie interviews met "vreemde Nederlanders". Dit artikel geeft duidelijk de instabiliteit aan van de leiders van deze organisatie.

Mr. DAMSTÉ merkt op, dat men zich niet moet verkijken op deze beweging. De regering vindt deze organisaties evenwel belangrijk; dit blijkt uit de vragen die ons gedaan worden. Het Eerste Kamerlid Prof. Polak heeft recentelijk nog weer vragen gesteld. Het aantal aanhangers is niet groot. Een deel daarvan is, zoals kon worden nagegaan, geestelijk onevenwichtig en afkonstig van "Groot Batelaer". De regering is voortdurend geïnteresseerd in de randgebieden van het politiek extremisme, zowel links als rechts. Derhalve moet de Dienst daaraan meer dan normale aandacht schenken.

In antwoord op de vraag van de heer _____, antwoordt de heer _____, dat de 4e Internationale in Nederland vertegenwoordigd wordt door de Revolutionair Communistische Partij met een aanhang welke onbekend is, maar naar schatting het getal 75 niet overschrijdt. Ook hier heeft zich een scheuring voorgedaan. Het conflict is ontstaan in het secretariaat van de IVE Internationale als gevolg van de meningsverschillen inzake de intrede politiek in de arbeidersorganisaties.

De Heer DAMSTÉ merkt hierbij op, dat een ideologie een vrij straffe discipline vereist. Er is evenwel in deze organisatie een afwijkende interpretatie ontstaan. De ideologische strijd tussen de Sowjet Unie en de Volksrepubliek China zou een toeneming van het Trotskisme doen verwachten. Dit blijkt niet het geval te zijn. Overigens is er wel degelijk een netwerk, dat zich uitstrekt tot in het Caraïbisch gebied, Zuid-Amerika en Ceylon.

De heer _____ vraagt zich af of de PSP voor de veelal aan elkaar tegengestelde figuren, die daarin weliswaar gebundeld zijn, voldoende aanspreekt om in de toekomst van belang te zijn.

De heer _____ gelooft evenmin dat de PSP, gezien de heterogene samenstelling, aan de onderscheidene groepering voldoende onderdak biedt. Hij tekent hierbij nog aan, dat de activiteit van de leden uiterst minimaal is.

Het is de heer _____ opgevallen, dat de CPN en ook de PvdA bijzonder weinig belangstelling aan de dag leggen voor de vele buitenlandse werknemers die in Nederland zijn tewerkgesteld.

De heer antwoordthierop dat, hoewel de CPN een kaderfunctionaris belast heeft met het voeren van propaganda onder de Spanjaarden, het succes gering is. De Spaanse arbeider is huiverig voor politieke activiteit, omdat hij vreest daardoor te zullen worden teruggezonden. Het gaat hen alleen om geld verdienen.

De heer DAMSTÉ merkt op, dat juist gisteren is besloten het vraagstuk van de buitenlandse arbeiders nader te bezien en de eerstvolgende ID-vergadering daaraan te wijden. Hiertoe zal contact worden opgenomen met West-Duitsland. Daar immers is het een probleem geworden, want het aantal bedraagt daar circa 1.000.000. Hier in Nederland is weinig te bespeuren van hun aanwezigheid. Tegen tewerkstelling van Joegoslaven in Nederland bestaat dezerzijds bezwaar, maar het economisch belang prevaleerde.

Op een vraag van de heer antwoordt de heer dat nog niet veel bekend is over het Trainingscentrum voor Geestelijke Weerbaarheid en Geweldloze Actie. De Dienst is er in geïnteresseerd en berichtgeving dienaangaande wordt op hoge prijs gesteld.

In overleg met de aanwezigen stelt Mr. DAMSTÉ de datum van de volgende vergadering vast op 1 oktober 1964. Het onderwerp van bespreking zal nader worden bekend gemaakt.